Örebro läns författningssamling

Länsstyrelsen
Örebro län

18FS 2025:2
Utkom från trycket
den 24 februari 2025

Länsstyrelsen i Örebro läns föreskrifter för vattenskyddsområdet Loka 3, Hällefors kommun;

beslutade den 24 februari 2025.
7603-2019

Länsstyrelsen har med stöd av 7 kap. 21 och 30 §§ miljöbalken beslutat om att inrätta ett vattenskyddsområde (Loka 3) för grundvattentäkten Lugnsälven i Hällefors kommun. Områdets geografiska utbredning framgår av bilaga 2 till det meddelade beslutet. Vattenskyddsområdet består av primär, sekundär och tertiär skyddszon.

Syftet med vattenskyddsområdet är att långsiktigt skydda vattnet som används för livsmedelsproduktion och dricksvattenförsörjning. Med stöd av 7 kap. 22 och 30 §§ miljöbalken beslutas att nedan angivna föreskrifter ska gäller inom det fastställda vattenskyddsområdet för att tillgodose syftet med skyddet. Föreskrifterna träder i kraft den 28 mars 2025. Föreskrifterna gäller omedelbart även om de överklagas.

1 § DEFINITIONER

Användning avser nyttjandet av ett ämne, exempelvis spridning av gödsel, vägsalt och bekämpningsmedel.

Arbetsfordon avser motordrivet fordon eller maskin såsom traktor, lastbil, lastfordon, grävmaskin, hjullastare, buss, jordbruksfordon, skogsmaskiner och liknande. Gräsklippare och liknande omfattas inte.

Avfall definieras enligt 15 kap. 1 § miljöbalken och avfallsförordningen (2020:614).

Avfettningsmedel avser rengöringsmedel som används för att tvätta bort i huvudsak asfalt, tjära, olja och salt från fordon.

Befintlig verksamhet avser verksamheter som finns när dessa föreskrifter träder i kraft.

Bekämpningsmedel definieras enligt 14 kap. miljöbalken, inbegripet växtskyddsmedel enligt andra författningar om kemiska bekämpningsmedel och växtskyddsmedel.

Farligt gods definieras enligt 5 § i lag (2006:263) om transport av farligt gods.

Fordon avser arbetsfordon, båt, personbil, minibuss, motorcykel, fyrhjuling och skoter.

Föryngringsavverkning avser slutavverkning med syfte att avveckla/skörda den äldre skogen för att därefter ge en ny plantskog möjlighet att utvecklas.

Förorenade massor avser massor från ett förorenat område eller efterbehandlingsprojekt. Det vill säga från ett område, en deponi, mark, grundvatten eller sediment som är förorenat och vars föroreningshalter påtagligt överskrider lokal/regional bakgrundshalt. Vad som avses med förorenade massor kan därför variera mellan olika platser och får avgöras av den kommunala tillsynsmyndigheten som hanterar frågor som rör förorenad mark.

Grot avser det spill av grenar och toppar som uppstår efter en avverkning av skog.

Gruva avser plats där man bryter mineral.

Gödselvårdsanläggning avser lagringsplats för fast och flytande gödsel samt för urin.

Hantering avser tillverkning, bearbetning, behandling, förpackning, förvaring, transport, omlastning, användning, omhändertagande, destruktion, konvertering, saluförande, överlåtelse och därmed jämförliga förfaranden.

Husbehovstäkt avser markinnehavarens täkt för husbehov, det vill säga den förbrukning av berg, sten, grus, sand, lera, jord, torv eller andra jordarter som behövs för att sköta den egna fastigheten.

Lagring avser förvaring/upplag under längre tid än i omedelbar anslutning till själva användandet, exempelvis lagring av bensin/diesel i oljefat, farmartankar och dunkar eller gödsel i avvaktan på spridning.

Markarbeten avser schaktning, sprängning, pålning och spontning.

Markberedning avser åtgärd för att blottlägga mineraljorden och underlätta för nyplantering av skogsplantor.

Mindre markarbeten avser arbeten som utförs för hand.

Miljöfarlig verksamhet definieras enligt 9 kap. 1 § miljöbalken.

Nyetablering avser verksamhet eller anläggning som inte finns när dessa föreskrifter träder i kraft. När det gäller täkter ses det som en nyetablering när anmäld mängd grus har tagits ut och det ska ske ytterligare uttag.

Spillvatten avser använt vatten från hushåll, industrier, serviceanläggningar, bostäder, kontor, skolor och vårdinrättningar.

Täkt avser materialtäkt av berg, sten, grus, sand, lera, jord, torv eller andra jordarter.

Tät yta avser asfalt, tät betong eller annan tätgjord yta som utgör en barriär som fördröjer spridning vid eventuellt spill av kemikalier såsom oljebaserade produkter.

Upplag avser plats på marken eller i vattnet för uppläggning, förvaring eller deponering.

Växtnäringsämnen avser naturgödsel, handelsgödsel och avloppsslam.

Yrkesmässig verksamhet avser verksamhet som i sin omfattning överskrider enskilda hushålls normala nyttjande, exempelvis verksamheter inom idrottsplatser och kyrkomark.

2 § PETROLEUMPRODUKTER

Primär skyddszon

Hantering av petroleumprodukter är **förbjudet.**

Från förbud undantas drivmedel som finns i fordon.

Sekundär skyddszon

Nyetablering av behållare för lagring av petroleumprodukter med volym överstigande 250 liter kräver **tillstånd.**

3 § BEKÄMPNINGSMEDEL OCH VÄXTNÄRINGSÄMNEN

Primär skyddszon

Hantering av bekämpningsmedel utomhus är **förbjudet.**

Yrkesmässig hantering av växtnäringsämnen kräver **tillstånd.**

Gödselvårdsanläggningar kräver **tillstånd.**

Sekundär skyddszon

Hantering av bekämpningsmedel utomhus kräver **tillstånd.**

Yrkesmässig hantering av växtnäringsämnen kräver **tillstånd.**

Gödselvårdsanläggningar kräver **anmälan.**

4 § MILJÖFARLIG VERKSAMHET

Primär skyddszon

Nyetablering av miljöfarlig verksamhet som är tillstånds- eller anmälningspliktig enligt miljöprövningsförordningen (2013:215) är **förbjuden.**

Sekundär skyddszon

Nyetablering av miljöfarlig verksamhet som är tillstånds- eller anmälningspliktig enligt miljöprövningsförordningen (2013:215) kräver **tillstånd.**

5 § SPILLVATTEN OCH AVFALL

Primär skyddszon

Nyetablering av anläggning för omhändertagande av spillvatten är **förbjudet.**

Upplag av avfall, massor med okänd miljöstatus eller förorenade massor är **förbjudet.**

Upplag av snö från område utanför primär skyddszon är **förbjudet.**

Sekundär skyddszon

Upplag av avfall, massor med okänd miljöstatus eller förorenade massor är **förbjudet.**

Undantaget förbudet är om upplaget är ordnat på sådant sätt att förorening av grundvattnet inte kan ske, exempelvis att det ligger i tät behållare.

Upplag av snö från område utanför vattenskyddsområdet är **förbjudet.**

6 § ARBETSFORDON

Primär skyddszon

Användning av arbetsfordon är **förbjudet.**

Från förbudet undantas arbetsfordon som använder miljöhydrauloljor.

Uppställning av arbetsfordon är **förbjudet.**

Från förbudet undantas uppställning som sker på tät yta.

Sekundär skyddszon

Uppställning av arbetsfordon under längre tid än 48 timmar är **förbjudet.**

Från förbudet undantas uppställning som sker på tät yta.

7 § VÄG

Primär skyddszon

Upplag eller tillverkning av asfalt, oljegrus och vägsalt eller annat kemiskt halk- eller dammbekämpningsmedel är **förbjudet.**

Spridning av vägsalt, med undantag för saltinblandad sand, kräver **tillstånd.**

Sekundär skyddszon

Upplag eller tillverkning av asfalt, oljegrus och vägsalt eller annat kemiskt halk- eller dammbekämpningsmedel är **förbjudet.**

8 § UPPLAG AV TIMMER, AVVERKNING OCH MARK-BEREDNING

Primär och sekundär skyddszon

Upplag av timmer och bark under längre tid än en avverkningssäsong är **förbjudet.**

Upplag av grot längre tid längre tid än en avverkningssäsong kräver **anmälan.**

Föryngringsavverkning mindre än 0,5 ha och markberedning kräver **anmälan.**

9 § TÄKTVERKSAMHET, GRUVOR, MARKARBETEN OCH MUDDRING

Primär och sekundär skyddszon

Nyetablering av täkter eller gruvor är **förbjudet.**

Återfyllnad och fyllningsarbeten med förorenade massor är **förbjudet.**

Muddring i sjöarna Skattjärnen, Norra Skomakarsjön och Södra Skomakarsjön är **förbjudet.**

Husbehovstäkt kräver **tillstånd.**

Markarbeten kräver **tillstånd.**

Från krav på tillstånd undantas mindre markarbeten och underhåll av befintliga byggnader, ledningar för vatten, avlopp, fjärrvärme, el och tele.

Tertiär skyddszon

Nyetablering av täkter eller gruvor är **förbjudet.**

10 § ENERGIANLÄGGNINGAR

Primär skyddszon

Nyetablering av anläggning för uttag och lagring av energi i jord, berg, ytvatten och grundvatten är **förbjudet.**

11 § RENGÖRING AV FORDON OCH BÅTAR

Primär och sekundär skyddszon

Rengöring med kemiska rengöringsmedel, avfettning, målning och kemisk behandling av motordrivna fordon, samt båtar är **förbjudet.**

Undantaget förbudet är om ovanstående sker på sådant sätt att förorening av grundvatten eller ytvatten inte kan ske.

12 § BÅTTRAFIK

Sekundär skyddszon

Användning av fordon med tvåtaktsmotor med förgasare på sjöarna Skattjärnen, Norra Skomakarsjön och Södra Skomakarsjön är **förbjudet.**

13 § ALLMÄNNA BESTÄMMELSER

a. Övergångsbestämmelser

För befintliga verksamheter som omfattas av förbud börjar förbudet gälla två år efter att föreskrifterna trätt i kraft. Därefter får verksamheter som omfattas av förbud inte bedrivas.

För befintliga verksamheter som omfattas av tillstånds- eller anmälningsplikt ska ansökan om tillstånd eller anmälan inges senast två år efter att dessa föreskrifter trätt i kraft. Därefter får verksamheten endast fortgå om den som bedriver verksamheten har lämnat in en ansökan om tillstånd eller gjort en anmälan.

b. Dispensmöjligheter

Om det finns särskilda skäl får Länsstyrelsen meddela dispens från förbud i föreskrifterna. Innan ett dispensbeslut meddelas ska Länsstyrelsen höra vattentäktens huvudman, samt den kommunala nämnden för miljöfrågor.

c. Tillstånd eller anmälan

Ansökan om tillstånd och anmälan enligt föreskrifterna ska göras till den kommunala nämnden för miljöfrågor. Därvid kan nämnden föreskriva villkor för verksamheten. En förutsättning för tillstånd är att verksamhetsutövaren kan visa att verksamheten kan utföras utan risk för skada för vattentäkten. Innan beslut meddelas ska den kommunala nämnden för miljöfrågor höra vattentäktens huvudman.

Tillstånd enligt dessa föreskrifter krävs inte om verksamheten har tillståndsprövats eller ska tillståndsprövas enligt 9 kap. miljöbalken (miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd), 11 kap. miljöbalken (vattenverksamhet) eller enligt förordning utfärdad med stöd av miljöbalken.

d. Vattentäktsverksamhet

Föreskrifterna utgör inte hinder mot den hantering och de verksamheter som är nödvändiga för drift och utveckling av huvudmannens vattentäkt inom vattenskyddsområdet. Spendrups Bryggerier AB är huvudman för vattentäkten.

e. Skyltning

Huvudman ansvarar för att sätta upp informationsskyltar på väl synlig plats invid vägar som leder in i eller genom vattenskyddsområdet, vid stränderna på berörda sjöar i området, samt vid infart till område där det bedrivs vattentäktsverksamhet, täktverksamhet eller deponiverksamhet. Utformningen av skyltar ska följa rekommendationer från vägledande myndigheter.

Allmänna upplysningar

Överträdelse och påföljd

Överträdelse av föreskrifter kan medföra straffansvar enligt 29 kap. 2 och 2 a §§ miljöbalken.

Anmälan om olyckshändelse

Olyckshändelser, spill eller läckage som utgör risk för vattenförorening, ska omgående anmälas av den som orsakat tillbudet eller fått kännedom om tillbudet. Anmälan skall göras till räddningstjänsten, miljönämnden samt vattentäktens huvudman.

Tillsynsmyndighet

Länsstyrelsen fastställer vattenskyddsområdet och föreskrifterna. Enligt miljötillsynsförordningen (2011:13) är därmed Länsstyrelsen tillsynsmyndighet. Efter framställning av kommunfullmäktige får dock Länsstyrelsen överlåta tillsynsansvaret åt den kommunala nämnd som handlägger miljö- och hälsofrågor. Vilket också skett för vattenskyddsområdet och de föreskrifter som detta beslut avser.

Annan lagstiftning

Ny lagstiftning eller bestämmelser enligt förordningar, som fastställts efter ikraftträdande av föreskrifterna och som utökar skyldigheterna inom vattenskyddsområdet, gäller utöver meddelade föreskrifter. Tillstånd eller dispens enligt dessa föreskrifter befriar inte från tillstånds- eller anmälningsplikt enligt annan lag eller författning. Utöver ovanstående föreskrifter gäller bland annat vad som sägs i följande författningar:

Allmänna hänsynsregler

I miljöbalkens 2 kap. finns allmänna hänsynsregler som bland annat innebär att alla som bedriver eller avser att bedriva en verksamhet eller vidtar en åtgärd ska utföra de skyddsåtgärder, iaktta de begränsningar och vidta de försiktighetsmått i övrigt som behövs för att förebygga, hindra eller motverka att verksamheten eller åtgärden medför skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön.
Detta innebär att om en yt- eller grundvattentillgång utnyttjas eller kan antas komma att utnyttjas för vattentäkt, är alla som vill bedriva sådan verksamhet eller

vidtaga sådana åtgärder i vatten eller på land som kan skada vattentillgången skyldiga att vidta de skyddsåtgärder, tåla de begränsningar av verksamheten och iaktta de försiktighetsmått som i övrigt skäligen kan fodras för att förebygga eller förhindra skadan.

Hantering av brandfarliga vätskor och spilloljor

I Naturvårdsverkets föreskrifter (NFS 2021:10) om skydd mot mark- och vattenföroreningar vid hantering av brandfarliga vätskor och spilloljor, ställs särskilda krav inom vattenskyddsområde. Cistern i och ovan mark samt rörledningar och slangledningar och lösa behållare ska ha sekundärt skydd. Detta gäller dock inte cistern som är belägen i pannrum eller motsvarande i bostadshus och som är under regelbunden uppsikt, om inte tillsynsmyndigheten anger annat. Vidare är det förbjudet att hantera mer än 150 liter brandfarliga vätskor eller spilloljor inom vattentäktszon, primär och sekundär skyddszon utan sekundärt skydd. Informationsskylt om ”vattenskyddsområde” ska vara uppsatt vid påfyllningsrör för cistern inom vattenskyddsområde.

Ersättning

Bestämmelser om ersättning för intrång i pågående markanvändning med mera finns i 31 kap. miljöbalken. En fastighetsägare eller innehavare av särskild rätt till fastighet kan ha rätt till ersättning om föreskrifterna avsevärt försvårar pågående markanvändning. Detsamma gäller om mark tas i anspråk. Talan om ersättning eller krav på inlösen ska väckas hos mark- och miljödomstol inom ett år från det att det beslut på vilket anspråket grundas har vunnit laga kraft.
Om det krävs tillstånd för en viss verksamhet eller åtgärd betalas ersättning endast om tillstånd har vägrats eller förenats med särskilda villkor enligt 31 kap. 5 § miljöbalken. Överenskommelse om ersättning ska träffas med huvudman för vattentäkten. Nås ingen överenskommelse ska talan om ersättning eller inlösen föras i mark- och miljödomstolen senast ett år efter att beslutet vunnit laga kraft, enligt 31 kap. 13 § miljöbalken.

Beredskap

En beredskapsplan för sanering vid akut föroreningsrisk bör upprättas av vattentäktens huvudman senast två år efter det att dessa föreskrifter fastställts.

Dessa föreskrifter träder i kraft den 28 mars 2025.

På Länsstyrelsens vägnar

Anna Bogren

Sara Litzell
(Vatten och naturmiljö)